

Hogy került a „Matyó” („Kalocsai”) minta a Forma 1-es ruhára?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer:

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

Hogy került a „Matyó” („Kalocsai”) minta a Forma 1-es ruhára?

Turócziné Varga Ildikó

Előszó

A hagyományos művészetek és szakmák őseink megnyilvánulásának mai formái és nyomon követhetjük őket hagyományos vásárokon, múzeumok kiállításain és van néhány lelkes ember, akik őrzik és követik az ősi kézműveseket. Ezek a mesterek egyben kreatív művészek is, akik saját közösségeik megbecsült tagjai.

Magyarországon a hagyományoknak, kifinomult és egyedi mintáknak, azok elrendezésének egyfajta újjáéledésének lehetünk tanúi. A folyamat a 2010-es években kezdődött. Hímzett motívumok és minták kerültek fel különféle ruhadarabokra, nyomtatott formában különböző felületekre, porcelánra festve és még a Forma-1-es pilóták öltözékén is láhattuk.

A következő riport egy Kalmár István nevű fiatalemberrel készült, aki végzettségét tekintve pedagógus, de egyébként egy átlagember. Megtudhatjuk, milyen szerepe volt neki a hagyományos minták újjáéledésében/újjáélesztésében. Ő jó példa arra is, hogy hagyományos művészeti értékeket hogyan lehet közelebb hozni hozzánk.

Én, magam, nagyon büszke vagyok erre a fiatal, ambiciózus fiatalemberre, ugyanis én voltam az osztályfőnöke a gimnáziumi éveim alatt.

- **Bemutatnád magad röviden?**

- A nevem Kalmár István és 30 éves vagyok, Budapesten élek 2007 óta, amikor elkezdtem egyetemi tanulmányaimat angol nyelv és irodalom szakon. Angol és magyar, mint idegen nyelvtanárként végeztem 2013-ban, de az óta nem dolgoztam tanárként. Az egyetemi éveim előtt Jászládányban éltem, ami Budapesttől körülbelül 100 kilométerre dél-keletre található és a jászapáti Mészáros Lőrinc Gimnáziumba jártam.

- **Hogy szereztél tudomást erről a pályázatról? Mi készítetett arra, hogy benevezz?**

- 2002 óta nagy rajongója vagyok a Forma-1-nek és mindig is közelebb akartam kerülni a „száguldó cirkusz” világához. 2003-ban nyertem egy jegyet a magyar Grand Prix-re, amely mély, maradandó benyomást tett rám. Élveztem a motorok zúgását, mert számomra a különböző motorok hangja élesen megkülönböztethető egymástól és nyilvánvalóan nagyon hangosak is. 2011-ben a brit McLaren csapat fő szponzora egy kampányt indított a célból, hogy megünnepelje 30-éves partnerségét a csapattal. Felkérték a rajongókat, bárhol is éljenek a világon, hogy tervezzenek ez alkalomból versenyruhát két pilótának. Én erről a lehetőségről egy magyar Forma-1-es hírportálon olvastam. Úgy gondoltam, nincs mit veszítenem, így beneveztem és végül a tervemet kiválasztották a 2011-es Magyar Nagydíjra.

- **Miért egy hagyományos magyar mintát választottál a Forma-1-es ruhára? Tudatos döntés volt?**

- Hadd szögezzek le valamit. A minta, amit használtam Kalocsából való, amely Magyarország déli részén található. A „Matyó” egy teljesen más régióhoz köthető stílus, Magyarország északi részéről. Én mindig azt mondtam, hogy ez egy „Kalocsa”-stílusú hímzés. Ez is mutatja, hogy milyen nehéz a sajtót és az embereket is tudatosítani ebben. Az ok, amiért ezt a mintát választottam, az az, hogy ez volt a harmadik dolog, ami eszembe jutott Magyarországról (a Túró Rudi pöttyei és a Rubik

Kocka után, de mivel mindkettő márkavédett, nehéz lett alkalmazni őket). A hímezett mintákat nem birtokolják egyének vagy jogi személyek, de részei a nemzet illetve ország örökségének. A virágminták nem újak a divatban, gondoljunk csak a hippy korszakra a 60-70-es években. A külföldiek számára az én dizájnoknak is volt egy „retro feeling”-je a csúcs-technológiát felvonultató sport világában. Magyarországon először inkább hazafias érzelmeket váltott ki és kevésbé a divatirányzat volt a lényeges.

- **Hogy nyerted meg a versenyt? Mi volt a díj?**

- Az első tervemet 300 másik terv közül választották ki. Ha reálisan szeretnénk látni a dolgokat, le kell szögeznünk néhány pályamunka minősége és komolysága megkérdőjelezhető volt és könnyen kiestek az első szűrőn, így a zsűrinek már csak egy maréknyi pályázata volt az enyém mellett. Úgy értesültem, hogy már a versenybe nevezésem után egy hónappal az én tervem volt a nyerő. A 2011-es Magyar Nagydíjra nyertem két jegyet és szállást. De ez nem minden! A fődíj, amelyet az interneten leadott szavazások alapján ítélnék oda, és amelyet majd a pilóták a szezonzáró versenyen fognak viselni a Brazil Nagydíjon az év novemberében. Egy botrányos szavazási procedúra után az én tervem győzedelmeskedett és kiválasztották a legjobbnak, így a feleségemmel, aki akkor még csak a barátnőm volt, Brazíliába repültünk. Hat felejthetetlen napot töltöttünk Sao Paolóban. A nyereménnyel együtt járt idegenvezető, szállás és természetesen lehetőségem volt találkozni az F-1-es pilótákkal is. Úgy kezeltek bennünket, mint bármely más VIP-es vendéget az eseményen.

- **Milyen volt ennek a pályázatnak és a győzelmednek a fogadtatása Magyarországon?**

- Magyarország kis ország és az emberek értékelnek minden kis sikert, legyen az irodalmi, orvosi, sport vagy akár a divat világában elért teljesítmény. A magyarok büszkék a Nobel-díjasaikra és hajlamosak azt állítani, hogy a legtöbb találmány magyarokhoz kapcsolódik. Egy ilyen országnak, mint a miénk az, hogy egy nemzetközi sporteseményen az egyedüli „Kalocsai” mintával díszített ruhában versenyeztek határtalan büszkeséggel tölt el minket. Érthető ez az érzés, hiszen egy olyan nemzet, mint a miénk, amelyet elnyomtak és darabokra szaggattak többször is a történelem során, ki akarja élvezni a siker minden pillanatát. Ezért mindenki egy emberként támogatta az általam tervezett ruhát, amely a divatban és egyéb iparágakban egy új hullámot indított el.

- **Van arról információd, hogy a versenyzőknek hogyan tetszett ez a minta?**
- Nem igazán, Ha én is annyit keresnék, mint ők, nem igazán foglalkoznék vele, hogy mit kell viselnem a munkában. Komolyabbra térve, találkoztam Jenson Buttonnal és a vele készített néhány interjúban is olvastam, hogy úgy utalt erre a mintára, mint „a virág erő”-re. Még azt is mondta, hogy jobban szeretne egy vizes versenyt vasárnap, mert a virágoknak szükségük van arra, hogy meglocsolják őket. Azt hiszem, neki volt a legjobb reakciója erre a némiképp túlértékelt dizájnrá. Mellesleg, megkaptam az ő versenyruháját, amelyet a versenyen viselt dedikálva és egy eredetiségét igazoló bizonyítványt.

- **Felélesztetted a hagyományos minták utáni érdeklődést. Divatba jött hímzett ruhadarabokat viselni. Mit gondolsz erről?**
- Úgy gondolom jó néhány igazán divatos termék született és ez sokat hozott számos vállalat konyhájára. Mindenki kérdezte, hogy én kapok-e jutalékot ezek után a darabok után, de a válaszom az, hogy sajnos nem. Mint, azt már említettem, ez a folklór stílus közkinccs. Nincs, vagy legalább akkor nem volt semmiféle szabályozás a használatára. Ami engem igazán dühített, és mai is, az az, hogy a magyar sajtó és cégeknek mennyire nincs fogalmuk a folklórról. Felváltva használták a matyó és kalocsai szavakat minden virágmintára, amely valamelyest emlékeztetett egy hímzésre. Például, összekeverték a hagyományos mexikói virágmintákat a kalocsaival. Íj módon ez egy túlreagálása az egész történetnek: mindenki azt gondolta, hogy a matyó és

kalocsai uralják a földet. Valóságban, ez annak egy formája volt, hogy a magyarok szerették volna, hogy észrevegyék őket, ami egy kicsit elszomorító.

- **Mit gondolsz, hogyan inspiráltál másokat?**

- Ha nem is a folklór mintákkal, de legalább azzal, hogy egy átlagember is érhet el sikereket és hozzájárulhat egy nemzetközi sporteseményhez valamilyen módon. Örültem, hogy a virágminták olyan népszerűvé váltak, hogy még a férfiak sem érezték kellemetlennek az ilyen mintákkal díszített darabok viselését.

- **Milyen terveid vannak a jövőre nézve?**

- A Forma-1-es ruhák után számos projectbe kaptam meghívást, hogy járuljak hozzá ötleteimmel és néhány meg is valósult. A 2014-es Szocsiban rendezett Téli Olimpiai Játékokon a magyar sí csapat Kalocsa-stílusú síruhákban jelent meg, amelyeket én terveztem. Vegyes fogadtatásban részesült, mert a sport csapat megváltoztatott néhány mintát a beleegyezésem nélkül és semmit sem tehettem. Azonban, Miklós Edit által az én terveim ismertté váltak, hiszen ő kiemelkedő eredményeket ért el a téli olimpián. A későbbiekben a magyar gokart csapatnak is terveztem versenyruhát ugyanezzel a mintával. Fizetségül csak egy verseny- és egy csapatöltözetet kértem. Így most két versenyöltözetem van otthon, gondosan elcsomagolva, arra várván, hogy egy méltó helyen kiállítsák őket. Terveztem még az Opel Dakar csapatnak is egyenruhát. Jelenleg a családomra és a munkámra koncentrálok, és mindkettővel kapcsolatban vannak kreatív ötleteim.

- **Köszönöm az interjút.**

